

Riktlinjer för validering inom Vård- och omsorgscollege

Antagna av Vård- och omsorgscollege styrelse 2023-02-21

Innehållsförteckning

Inledning	3
Vård och omsorgscollege riktlinjer	4
Syftet med riktlinjerna	4
Riktlinjerna	4
Roll och ansvarsfördelning inom valideringsprocessen	5
Inledande kartläggning och självskattning	6
Fördjupad kartläggning	6
Bedömning	6

Inledning

Vård- och omsorgscollege (VO-College) har riktlinjer för validering som beskrivs och förtydligas i detta dokument.

Validering är en process som innehåller fördjupad kartläggning och bedömning. Avsikten med detta är att ge en individ möjlighet att visa och reflektera över sitt kunnande oavsett hur det har förvärvats. Validering ska leda till förkortning av studietiden och bygger på det livslånga lärandet vilket innebär att det kan vara formellt-, informellt- men också via icke-formellt lärande.

Validering styrs utifrån skollagen (SFS 2022:912) och förordningen om vuxenutbildningen (SFS 2022:1106). Validering definieras på följande sätt:

“Validering avser en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en bedömning som syftar till ett erkännande av en persons kunnande, oberoende av hur det förvärvats. Kunnande kan ha förvärvats såväl genom formell utbildning som genom informellt och icke-formellt lärande.”

(20 kapitlet 42 § skollagen och proposition 2021/22:123 Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande, sidan 41-42.)

Vid validering används begreppet kunnande vilket innebär en individs kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet. Kunnandet uppvisas och bekräftas både teoretiskt och praktiskt utifrån gymnasiekursernas ämnesmål, centralt innehåll och betygskriterier. När kunnandet har kartlagts och bedömts kan det värderas, erkännas och dokumenteras och få ett formellt värde.

En inledande kartläggning ska genomföras för att fånga upp en individs kunnande i syfte att avgöra om en validering kan bli aktuell. Om en individ har med sig kunnande som kan förkorta studietiden påbörjas en valideringsprocess.

Vård och omsorgscollege riktlinjer

Syftet med riktlinjerna

VO-College riktlinjer är upprättade i syfte att uppnå en samsyn, likvärdighet och en kvalitetssäkring inom validering.

Riktlinjerna

I riktlinjerna beskrivs valideringsprocessens olika delar såsom inledande kartläggning, fördjupad kartläggning och praktisk- samt teoretisk bedömning (bild 1). Riktlinjerna beskriver också de olika rollernas uppdrag och ansvarsområden. Aktuella roller som avses i detta sammanhang är studie- och yrkesvägledare, yrkeslärare, valideringshandledare och validand. Valideringsprocessens olika delar och rollernas uppdrag ska följas av certifierade inom VO-College när en validering genomförs.

Den inledande kartläggningen genomförs innan en valideringsprocess startas upp men har en viktig roll för kvalitén och kunskapssynen.

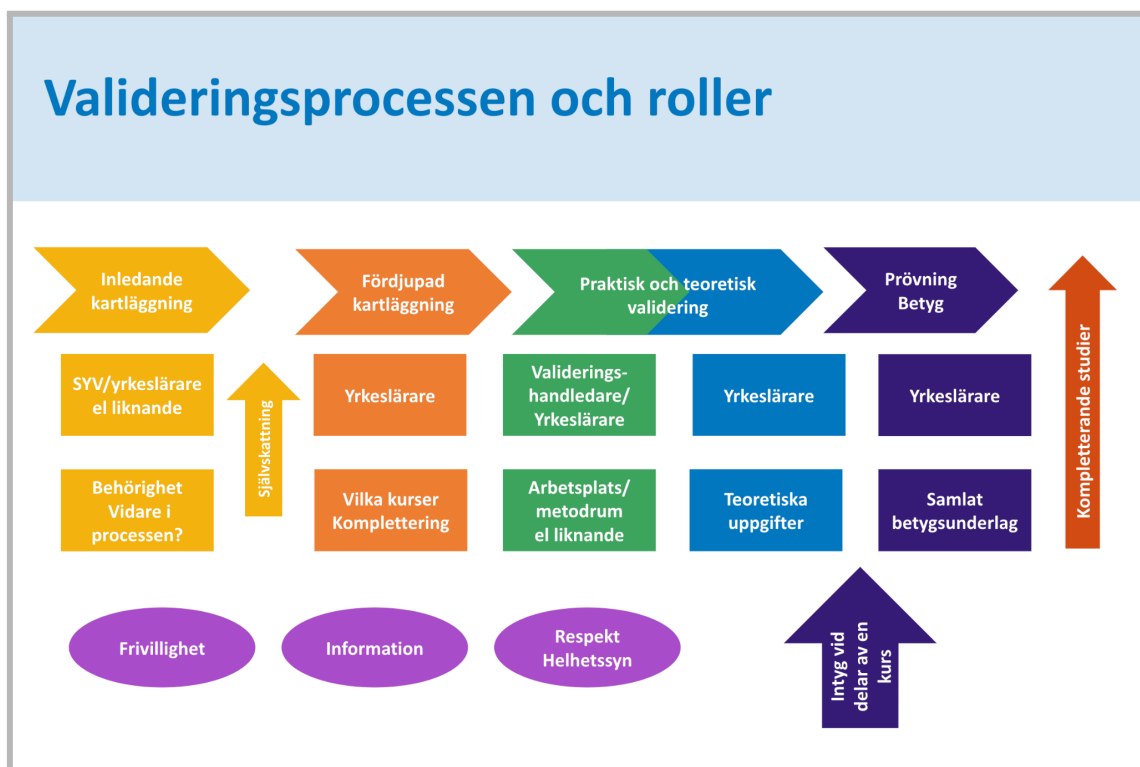

Bild 1

Roll och ansvarsfördelning inom valideringsprocessen

Studie- och yrkesvägledare, eller motsvarande ansvarar för att:

- informera om valideringsprocessen
- genomföra inledande kartläggning av kunnande och dokumentation i form av betyg, intyg etc.
- upprätta och revidera resultatöversikt samt studieplan
- hålla kontakt med yrkesläraren under valideringen
- upprätta individuell studieplan för eventuell kompletterande utbildning efter genomförd validering

Yrkeslärare hos utbildningsanordnaren ansvarar för att:

- informera om valideringsprocessen
- genomföra fördjupad kartläggning, bedömning och dokumentation av individens kunnande utifrån mål, centralt innehåll och betygskriterier samt utfärda intyg när det är relevant
- genomföra och leda trepartssamtal med validand och valideringshandledare på arbetsplatsen
- genomföra bedömning, när bedömningen leder till betygsättning sker det i form av prövning, utifrån det samlade dokumentationsunderlaget som läraren skapat och underlag från valideringshandledaren/yrkesläraren
- utfärda intyg som beskriver validandens kunnande gentemot uppnådda delar inom en kurs då underlag för betygsättning saknas

Valideringshandledare ansvarar för att:

- introducera validanden på arbetsplatsen
- observera validandens kunnande
- samtala och reflektera med individen och dokumentera på vilket sätt individen uppnår målen (tvåpartssamtal)
- delta tillsammans med yrkeslärare och validand i trepartssamtal

Validanden ansvarar för att

- ta aktiv del i valideringsprocessen

Inledande kartläggning och självskattning

Den inledande kartläggningen är utforskande och ligger till grund för att kunna starta valideringsprocessen. Studie- och yrkesvägledare eller motsvarande genomför den inledande kartläggningen och ger information om vad validering är och hur det går till då validering bygger på frivillighet från individens sida.

Kunskapssynen som ligger till grund för validering är det livslånga lärandet där formella, informella och icke formella lärandet ska fångas upp och synliggöras. Individens egna mål med en eventuell validering ska framgå i den inledande kartläggningen.

Den inledande kartläggningen kan också omfatta en självskattning. Syftet är att individen får en möjlighet att reflektera kring sina erfarenheter och ges möjlighet att öka sin självinsikt om sitt kunnande samt en förberedelse inför vad som kan komma att bedömas vid en valideringen.

En resultatöversikt kan användas som en del av dokumentationen och uppdateras genom hela valideringsprocessen. I resultatöversikten kan det framgå vilka kurser individen redan har betyg i vilket underlättar planering och upplägg av det fördjupade kartläggningssamtalet.

Fördjupad kartläggning

Den fördjupade kartläggning är utforskande och syftar till att identifiera det kunnande som individen på olika sätt och under varierande former har tillägnat sig. Kartläggningen utgår ifrån individens kunnande i förhållande till relevanta gymnasiekurser och genomförs av en ämneskunnig yrkeslärare. Resultatet av den fördjupade kartläggningen ligger till grund för det som senare ska bedömas.

De kurser som är aktuella att validera kan dokumenteras i resultatöversikten. Under processens gång kan det tillkomma eller tas bort kurser som är aktuella att validera för validanden.

Bedömning

I detta skede övergår processen till att bedöma individens kunnande i förhållande till ämnesmål, centralt innehåll och betygskriterier. Bedömning sker både *praktiskt och teoretiskt*.

Den *praktiskt* inriktade bedömningen genomförs i reell miljö på en arbetsplats eller i en arbetsplatsliknande miljö. Valideringsarbetsplatsens arbetsinnehåll ska matcha det kursinnehåll som individen ska bedömas inom. Utbildad valideringshandledare/yrkeslärare har i uppdrag att planera, följa upp och dokumentera på vilket sätt målen har uppnåtts. Individen ges möjligheter att visa och få sitt kunnande

bekräftat i en miljö av tillåtande och prövande karaktär. Den praktiska valideringen planeras på så sätt att den blir så tidseffektiv som möjligt.

Om individen har en anställning byter individen arbetsplats vid valideringen alternativt kommer en utbildad valideringshandledaren från en annan arbetsplats eller yrkesläraren till validandens arbetsplats. Detta för att säkerställa opartiskhet och rättssäkerhet.

Vid den praktiska delen av valideringen har validanden fortlöpande tvåpartssamtal med valideringshandledaren/yrkesläraren. Treparsamtal kommer att genomföras när en validand har haft en valideringshandledare. Vid trepartssamtal på arbetsplatsen följer yrkesläraren upp de arbetsuppgifter som ska lämnas omdöme på tillsammans med individen och valideringshandledaren/yrkesläraren.

I den *teoretiska delen av bedömningen* ska validanden uppvisa sina kunskaper. Den teoretiska valideringen sker utifrån individens förutsättningar och behov. Teoretisk validering kan även ske vid den praktiska bedömningen på arbetsplatsen ifall yrkesläraren fångar upp teoretiska kunskapsdelar.

Efter en avslutad validering kan informationen i resultatöversikten användas för att upprätta den individuella studieplanen inför kompletterande studier. Individen ska informeras om resultatet av valideringen samt ges möjlighet att göra en utvärdering av valideringsprocessen. Genomförande och uppföljning av utvärdering ansvarar utbildningsanordnaren och ansvarig inom verksamheten för, där den praktiska delen av valideringen har genomförts.

Betygsättning ligger utanför men i anslutning till valideringsprocessen och sker i form av prövning utifrån den samlade dokumentationen. VO-College metodmaterial utgår från mål, centralt innehåll och betygskriteriernas alla nivåer samt att validanden har fått uppvisa detta på olika sätt vilket uppfyller kraven inom prövning. Yrkesläraren gör sin betygsättning utifrån hela betygsskalan. I de fall en individs kunnande inte uppfyller samtliga mål i en kurs utfärdas intyg enligt Skolverkets föreskrifter. Intyget bör utformas så att det beskriver validandens kunnande gentemot uppnådda delar inom en kurs.